ITS Finland ry
Mikonkatu 9
00110 HELSINKI
www.its-finland.fi

LAUSUNTO

15.2.2021

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Viite: Asiantuntijakuuleminen HE 176/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi liikenteen palveluista annetun lain, tieliikennelain 155 ja 171 §:n sekä ajoneuvolain muuttamisesta

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finlandin lausunto liikenteen palveluista annetun lain, tieliikennelain 155 ja 171 §:n sekä ajoneuvolain muuttamisesta

Älykkään liikenteen verkosto ITS Finland ry kiittää kutsusta asiantuntijakuulemiseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

ITS Finland on lausunut myös aiemmin 29.10.2020 hallituksenesitykseen HE 176/2020. Aiemmassa lausunnossa esitetyt näkemyksemme ovat edelleen relevantteja.

Liikennepalvelulain taksisääntelyn yhtenä keskeisenä tavoitteena on ollut uusien digitaalisten palvelujen saaminen perinteisesti voimakkaasti säännellylle toimialalle. Lisäksi tahtotilana oli helpottaa uusien toimijoiden pääsyä markkinoille ja lisääntyneen tarjonnan ansiosta parantaa taksipalvelujen saatavuutta ja edullisuutta huomioiden kuluttajansuoja sekä palveluiden turvallisuus ja luotettavuus ja mm. harmaan talouden estäminen.

Uudistamisen taustaksi toteutetusta arviomuistiosta kävi hyvin ilmi, että osa tavoitteista on toteutunut ja osan tavoitteiden saavuttaminen vaatii lisätoimenpiteitä. On tärkeää huomata, että taksisääntelyn muutoksessa on kyseessä merkittävä muutos ja markkina ja palvelut ovat vielä kehitysvaiheessa. Lisäksi mennyt vuosi on ollut erittäin haastavaa koko julkisen liikenteen sektorille ja aiheuttaa erityisiä haasteita vaikutusten arviointiin. Liikennepalvelulain arviointia taksiliikenteen osalta vaikeuttaa lisäksi Kela-kyytien kilpailutusten uudistamisen osuminen samaan ajanjaksoon.

ITS Finland korostaa taksin merkitystä osana koko liikennejärjestelmän toimivuutta ja liikenteen laajempaa palveluistumista, sekä erityisesti palveluiden luotettavuuden merkitystä tässä kokonaisuudessa. Liikennepalvelulain uudistamisen keskiössä ovat olleet uudet liikkumispalvelut kokonaisuutena, ja taksi on yksi tärkeä lenkki tätä kokonaisuutta. Taksi on suurelle yleisölle usein ”ovelta ovelle” -matkaketjun alku tai loppu, ja erityisryhmille se on usein pääasiallinen kulkumuoto. Yleensä liikkumispalvelujen matkaketjut koostuvat useista erillisistä matkoista ja asiakkaan kannalta kokonaisuus on yhtä luotettava kuin sen heikoin lenkki.

Liikkumispalvelut ovat suuressa roolissa sekä Suomen hallitusohjelmassa että EU:n Green Deal -ohjelmassa, jossa odotuksena on, että liikkumispalvelujen avulla voidaan päästä lähemmäksi erittäin kunnianhimoisia liikenteen päästötavoitteita. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että sa-

malla kun liikkumispalvelujen piiriin pyritään saamaan uusia toimijoita ja asiakkaita innovatiivisten liiketoimintamallien ja teknologioiden avulla, luotettavuus liikkumispalveluihin säilyy. Liikkumispalveluiden, ml. joukkoliikenne, pitää pystyä muodostamaan sellaisia asiakaslähtöisiä kokonaisuuksia, jotka houkuttavat kuluttajia siirtymään palveluiden piiriin erityisesti kaupunkialueilla. Lisäksi on tärkeää, että myös erityisryhmille löytyy luotettavia liikkumisen palveluita.

Liikenteen palveluista annetun lain uudistaminen

Liikenteen palveluista annetun lain uudistaminen on osa pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmaa ja sen tavoitteena on korjata taksitoiminnassa havaittuja epäkohtia, ottaen huomioon erityisesti turvallisuus, harmaan talouden torjunta, hinnoittelun läpinäkyvyys sekä taksien saatavuus. Uudistamista on valmisteltu laajasti ja sen pohjaksi on tuotettu arviomuistio yhteistyössä Liikenne- ja viestintäviraston, Verohallinnon ja Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa.

Tässä lausunnossa keskitymme harmaan talouden torjuntaan taksialalla, datan hyödyntämiseen sekä taksamittarisääntelyyn liittyviin näkökulmiin. Harmaan talouden torjumiseksi ehdotettuja keinoja on tarpeen punnita toisaalta suhteessa ratkaistavaan ongelmaan ja toisaalta suhteessa markkinoille pääsyyn.

ITS Finland pitää tärkeänä, että taksamittarisääntelyä uudistettaessa huomioidaan mahdollisimman pitkälle sekä teknologianeutraalius että mahdollisuus uusien liiketoiminta- ja hinnoittelumallien kehittämiseen ja varmistetaan markkinoiden kilpailullisuus. Tavoite teknologiariippumattomuudesta ja uusien innovatiivisten mobiilipalvelujen saamisesta kuluttajien ulottuville on kannatettava, mutta samalla on varmistettava, että säilytetään liikkumispalvelujen luotettavuus kuluttajan, työntekijän, työnantajan eikä yhteiskunnan näkökulmasta. Markkinailmapiirin kannalta on tärkeää, että sääntely kohtelee reilusti ja tasapuolisesti kaikkia, niin uusia kuin vanhojakin toimijoita. Luotettavuuden ja vastuullisuuden on oltava toimijoille kilpailuetu, ei kilpailuhaitta.

Taksamittarisääntelyä uudistettaessa yhtenä ajatuksena on ollut madaltaa markkinoille tulon kynnystä. Tavoitteen osalta nykyiset toimijat ovat korostaneet, ettei noin 100 € kuukaudessa kustantava taksamittari voi olla alalle tulon este sillä se tarkoittaa noin 1 %:n osuutta päätoimisen taksiyrittäjän liikevaihdosta. Eli uusi toimija ei saa hirveän isoa hintakilpailuetua taksamittarista luopuessaan, sillä jokin järjestelmä toimijalla pitää lain mukaan olla joka tapauksessa. Osa-aikaisessa taksiyrittäjyydessä tai ns. kevytyrittäjyydessä erilaiset mobiiliratkaisut voivat helpottaa alalle tuloa, mutta näiden osalta on tärkeää ottaa huomioon verovalvonnan tarpeet. On erittäin tärkeää, että tuo uusi järjestelmä on verottajan suuntaan yhtä luotettava kuin nykyinen taksamittari eikä kannusta hintakilpailuedun tavoitteluun verottajan ja yhteiskunnan kustannuksella.

Taksamittarisääntelyn uudistamista on hyvä tarkastella myös valvonnan näkökulmasta. Valvovan viranomaisen tulee voida arvioida luotettavasti täyttääkö muu laite tai järjestelmä lainsäädännön edellyttämät vaatimukset. Taksamittarin osalta menettely on selkeä, mutta muiden laitteiden ja järjestelmien osalta kenttävalvontaa suorittava viranomainen on haastavan tehtävän edessä.

Taksimarkkina on edelleen muutoksessa oleva markkina. Tämän vuoksi valvovien viranomaisten riittävä resursointi, tietojenvaihto viranomaisten välillä sekä tiivis yhteistyö viranomaisten ja toiminnanharjoittajien välillä ovat keskeisessä asemassa toimivien ja laadukkaita palveluita tarjoavien markkinoiden rakentamiseksi.

ITS Finland ry
Mikonkatu 9
00110 HELSINKI
www.its-finland.fi

LAUSUNTO

15.2.2021

Nykyaikaiset taksit sisältävät lukuisia digitaalisia sovelluksia ja järjestelmiä, joiden avulla taksimarkkinasta voidaan oikein hyödynnettynä rakentaa nykyistä parempi tilannekuva. ITS Finland pitää tärkeänä tietojen sähköistä toimittamista ja varautumista reaaliaikatalouden digitalisoituun talousjärjestelmään siirtymiseen. Samalla ITS Finland kiinnittää huomiota eKuitin mahdollisuuksiin reaaliaikaisessa tiedonvälityksessä ja harmaan talouden torjunnassa.

Lopuksi

ITS Finland kiinnittää huomioita siihen, että parhaillaan on liikennealalla käynnissä useita pitkälle tulevaisuuteen vaikuttavia hankkeita ja ohjelmia. Erityisesti tulee varmistaa, että liikenteen palveluistuminen ja digitaaliset ratkaisut ovat mukana, kun laaditaan fossiilittoman liikenteen tiekarttaa sekä ensimmäistä valtakunnallista 12-vuotinen liikennejärjestelmäsuunnitelmaa.

Kunnioittavasti,

Marko Forsblom
Toiminnanjohtaja